

Slovenski dom

Štev. 154

V Ljubljani, v torek, 8. julija 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Na vseh vzhodnih bojiščih napredovanje po načrtu

Boji v Bukovini in Besarabiji trenutno najhujši

Hitlerjev glavni stan, 8. julija. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V Besarabiji nemške in romunske čete po odbitih protinapadih napredujejo v napadu. V Bukovini so dosegle romunske in severozahodno od njih madžarske sile gornji tok Dnjestra. Černovice so zasedene.

Zasledovanje sovražnika v Galiciji se nadaljuje v široki fronti preko Sereta.

Severno od Pripijetskih močvirij napredujejo oddelki nemške vojske v bojih na široki fronti proti Dnjestru in gornji Dvini.

Operacije nemških in finskih čet potekajo tudi nadalje po načrtu.

Oddelki nemškega letalstva so uničili tudi večerj veliko število sovražnikovih oklepov, voz in tovornih avtomobilov, onesposobili za borbo sovjetske baterije, razdejali železniške vlake ter transportna pota in municijske skladišča. Učinkoviti letalski napadi so bili nadalje napravljeni proti umikajočemu se sovražniku v Ukrajini in proti trdnjavskim napravam. Drugi oddelki so bombardirali sovjetske čete okrog Smolenska in pa vzhodno od Pejpuskega jezera.

Bojna in strmoglava letala so nudila podporo oddelkom kopne vojske na Ribatjem polotoku ter so obšipala sovjetska oporišča z bombami vseh kalibrov.

Sovjeti so izgubili 6. julija skupno 204 letala, od tega 160 v letalskih bitkah, 41 letal je bilo uničenih na tleh, 3 pa so sestrelili minolovci. 10 lastnih letal pogrešamo.

V vzhodnem delu Vzhodnega morja so na leteli nemški minolovci na 4 sovjetske rušilce. V enourni bitki je bil eden izmed rušilcev s topovskimi strelji poškodovan, nakar se je sovražnik umaknil. Isti minolovci so odbili 7 bombnih napadov in so pri tem sestrelili 3 sovjetska letala.

Pri bojih na vzhodu so se posebno odlikovali nadporočnik Knaak, višji narednik Werner ter narednik Haut in Prohaska, kakor tudi poročnik Populo, iz nekega strelskega polka.

Nadporočnik Philipp je dosegel 4. julija svojo 31., 32. in 33. letalsko zmago, višji narednik Beier pa sedmo noč svojo 9. in 10. zmago kot nočni lovec.

V tankovski bitki pri Dubnu se je posebno odlikovala baterija protiletalskega polka »General Göring« pod vodstvom stotnika Schultza in poročnika Wilmskötterja.

Pomorski deseterik Ernst Kellner je sestrelil z lahkim protiletalskim topom svoje tretje angleško letalo.

Bukarešta, 8. julija. s. Romunsko vrhovno poveljstvo je snoči izdalo naslednje, četrto uradno vojno poročilo:

Nastop proti sovjetskim silam se nadaljuje z uspehom na vsem bojišču. Bukovina je osvobodjena. Prve naše čete so prišle v Černovice 5. julija zvečer.

V Besarabiji nemške čete še napredujejo. Na spodnjem teku Pruta in ob ustju Donave so operacije v teku. Uničeni sta bili dve sovjetski ladji.

Letalstvo je svoje napade usmerjalo zlasti na sovražnikove prometne zveze. Uničenih je bilo 121 sovjetskih letal. Od tega sta jih 74 zbila romunsko letalstvo in topništvo, 9 naših strojev se ni vrnilo v oporišča. 53. lovski oddelek pod poveljstvom stotnika Georgesca je brez izgub dosegel 23. zmago.

Budimpešta, 8. julija. s. Madžarsko vrhovno poveljništvo poroča:

Naše čete so v soboto in v nedeljo odbile močan sovražnikov napad z boka. Naše letalstvo je kar najbolj uspešno sodelovalo z našimi četami.

Nespremenjen položaj na bojiščih v Siriji

Beyrouth, 8. jul. s. Francosko vrhovno poveljstvo v Siriji poroča:

V splošnem položaju ni nobene spremembe. Včerajšnji angleški napad ob obali je privedel do hude bitke blizu Damurja. Boj je tam davi še divjal. Na drugih delih bojišča ni nič posebnega. Francosko letalstvo je bombardiralo vse cilje, ki mu jih je nakazalo letalsko ogledništvo. Preteklo noč je bil Beyrouth trikrat napaden. Bombe so padale v razne dele mesta. Med civilnim prebivalstvom so žrtve. Francoske čete se upirajo nasprotnikovemu pritisku.

Nemčija in glasovi o spletkah proti Perziji

Berlin, 8. julija. s. Iz pristojnega vira sporočajo, da nemška vlada s potrebnim pozornostjo spremlja glasove, ki jih širi angleška in ameriška propaganda. Po teh glasovih bi se dalo sklepati, da so se začele spletke in akcije na škodo neke nove države na Bližnjem vzhodu in sicer Perzije.

Vojna v Južni Ameriki

Lima, 8. julija. s. Iz perujskih vladnih krogov prihajajo poročila, da so se 5. t. m. perujske čete spopadle z ekvadorskimi ter se borile z njimi štiri ure in pol. Po tem poročilu je imela ekvadorska vojska 16 mrtvih, perujska pa enega mrtvega in tri ranjene. Včeraj so ekvadorski vojaki skušali vdreti na perujsko ozemlje, a so bili poginili nazaj. Perujska vlada se je sešla in odločila dati navodila poslaniku v Quito, da bi vložil oster protest. Predsednik perujske republike je poslal poveljstvu perujskih čet čestitke za njih pravilno zadržanje. Perujsko prebivalstvo je mirno, v Ekvadorju pa se opaža neki nemir.

V bitkah so se zlasti odlikovali motorizirani oddelki. Nekaj naših čet preganja sovražnika in napreduje že na vzhodni breg reke Dnjestra.

Neuradno poročajo, da jedro madžarskih oddelkov po hudih bitkah pri Zalesčikih in Nižnjovu zdaj prekorčuje Dnjester, prvi madžarski oddelki pa se približujejo reki Seret. Most pri Zalesčikih je bil vržen v zrak z električnimi minami, ko so prve madžarske napadalne patrle stopile na drugi breg. Od večerj jutraj so madžarski oddelki v neposrednem stiku z nemškimi četami, ki napredujejo iz severozahodne Romunije.

Helsinki, 8. julija. s. V finskih vojaških krogih poudarjajo, da se nastopi na severnem in osrednjem finskem bojišču še naprej razvijajo po načrtih nemškega in finskega vrhovnega poveljstva, čeprav v najtežjih ozemeljskih in vremenskih okoliščinah. V zadnjih 24 urah je bilo opaziti, da sovjetska napadalna dejavnost proti Finski malo popušča. Finsko lovsko letalstvo je zblo še tri sovjetske stroje.

Berlin, 8. julija. s. Kakor javlja nemški poročevalski urad, so nemški oklepni oddelki tudi

v nedeljo in večerj nadaljevali s prodiranjem v obrambno črto, ki so jo uredili ostanki sovjetskih premaganih vojska. Nemška uradna agencija poroča, da so Nemci po nadvse zagrizenih bojih zasedli nič manj kakor 20 najmodernejših trdnjav. Razen tega so nemški oddelki zajeli 145 oklepnih bojnih ter ogledniških voz in pa 100 topov vseh vrst.

Nemško letalstvo je nadaljevalo napade na romunsko-sovjetski fronti ter bombardiralo dovolj potrebnih ter umikajoče se sovjetske oddelke. Nemški letalci so tudi s strojnimi povzročali zmedo na cestah. Sovjetsko letalstvo je brez potrebe skušalo odgovorjati napadom nemškega letalstva.

Kakor poroča neki nemški vojni dopisnik, se Sovjeti umikajo iz Minska in so baje mesto docela uničili ter ga podrli do tal, da bi preprečili, da bi nemške čete mogle dobiti v njem zavetišča. To dejstvo bi docela odgovarjalo načinom sovjetskega odkrivanja in zahrbtnega ter zaplotniškega vojskovanja, o kakršnem razpravlja omenjeni dopisnik.

Vojno poročilo št. 397

Spet srditi letalski napadi na Tobruk

Severna Afrika: Italijansko topništvo je razbijalo sovražne pehotne oddelke in sovražne tanke na bojišču pri Tobruku. Italijanski in nemški letalski oddelki so s strmoglavskimi napadi napadali baterije in sovražne postojanke v utrdbi, druga letala pa so bombardirala zbirališča sovražnih oklepnih sredstev jugovzhodno od Sidi el Baranija.

Sovražnik je ponoči izvedel polet na Benghazi.

Vzhodna Afrika: Poročajo o delovanju topništva v odseku Uolšefit (Gondar).

Večerj popoldne so sovražna letala izvedla napad na Palermo. Poročajo o nekaj škodi v pristanišču; med civilnim prebivalstvom pa so bile tri osebe ubite, okoli 20 pa jih je bilo ranjenih.

Letalski dvoboj med Nemčijo in Anglijo

Berlin, 8. jul. s. Nemško uradno vojno poročilo pravi:

V boju proti Angliji je potopilo letalstvo v Kanalu sv. Jurija dva tovorna parnika s skupno 10.000 tonami. Bojna letala so bombardirala zadnjo noč uspešno letališča v srednji Angliji in pristaniške naprave na južni in jugovzhodni obali otoka. Polaganje min v angleških lukah se nadaljuje.

V poskušenih napadih podnevi je izgubil sovražnik večerj od kanalskih obali po lovski in protiletalski obrambi 19 letal, eno pa je sestrelilo mornariško topništvo.

Angleška bojna letala so metala v pretekli

noči rušilne in zažigalne bombe na razne kraje zapadne Nemčije. Civilno prebivalstvo je imelo nekaj izgub. Požare v stanovanjskih okrajih, med drugim v Dortmundu, je bilo mogoče hitro pogasiti. Pri teh napadih in ob nočnem prodoru k obali zasedenega francoskega ozemlja so sestrelili nočni lovci in protiletalsko topništvo 8 bojnih letal.

V času od 3. do 6. julija je bilo sestreljenih 83 angleških letal, od teh 58 v letalskih bitkah in od nočnih lovcov, 21 od protiletalskega topništva, 4 pa od edine vojne mornarice. V istem času je bilo v borbi proti Angliji izgubljenih 9 lastnih letal.

Izročitev prapora sv. Marka občini na Krku v Dalmaciji

82 angleških trgovskih ladij, ki čakajo na spremeljavo vojnih ladij, je zdaj v gibraltarski luki. Te trgovske ladje so oborožene z manjšimi topi. Letalonosilka Ark Royal, oklopna Renault, pet rušilcev in tri podmornice so se večerj vsidrali v raznih pristanih te vojaške luke. Skoraj ves dan so se pomorske enote vadile v protiletalskem nastopu. Mnoga letala so letela na daleč okoli skalne utrdbe in dolgo je bilo slišati eksplozije topov velikega kalibra.

Glasilo nemškega zunanjega ministrstva piše o zadnjem Rooseveltovem govoru in pravi, da je Roosevelt hotel z njim dopovedati, da avtoritarne države ogrožajo Ameriko in njeno svobodo. Vsi razlogi, ki jih je predsednik navajal v govoru, kažejo, da nima sedanja imperialistična politika Združenih držav nobene podlage. Če bi jo hotel kdor koli opravičiti, bi že moral seči po drugačnih razlogih. Poštni promet med Hrvaško in Madžarsko je vpostavljen.

V Španiji so v enem dnevu podpisali narodno posojilo v znesku 2 milijard pezov. Od tega je samo Madrid podpisal nad eno milijardo, celotni vpis pa je za pol milijarde presežek določen znesek.

Francoska vlada je imela večerj važno sejo, na kateri je admiral Darlan kot notranji minister poročal o ukrepih za pobijanje boljševizma v državnih uradih in ustanovah.

Bolgarski kralj je večerj sprejel novega nemškega poslanika v Sofiji, višjega voditelja Hitlerjevskih napadalnih oddelkov Weckerja.

Zaloge sladkorja so morali do pretekle sobote prijaviti vsi trgovci in veletrgovci, ki žive na področju svobodne Hrvaške. Ta odlok je izdalo ravnateljstvo za prehrano v Zagrebu. Zdj bodo zaloge sladkorja pri trgovcih pregledali še finančni organi in se pripravili o pravilnosti prijav. Kdor sladkorja ni pravilno in pošteno prijavil, ga odslej sploh ne bo smel več prodajati.

Vladarja med ranjenimi mornarji

Apunija, 7. julija. Ip. Nj. Vel. Kralj in Cesar in Nj. Vel. Kraljica in Cesarica sta danes dopoldne obiskala vojaško bolnišnico za mornarje, kjer sta se dve uri pogovarjala z vojnimi ranjenimi, ki so Visokima gostoma priredili navdušeno manifestacijo.

Ducejev razglas o civilni oblasti na Kosovu, v Debru in Strugi

Tirana, 8. jul. s. Albanski uradni list objavlja Ducejev razglas glede izvajanja civilne oblasti v pokrajinah Kosovo, Debar in Struga. Razglas določa, da prehaja na albansko vlado vsa civilna oblast, ki so jo po vojnem zakonu dozdaj imele vojaške zasedbene oblasti na omenjenih ozemljih, ki so nekdanj pripadale bivši Jugoslaviji in so zdaj zasedene po italijanski vojski. Odlok začne veljati na dan objave.

Izredna seja bolgarske zbornice

Sofija, 8. jul. s. Bolgarski kralj je za jutri sklical izredno sejo poslanske zbornice. Večerj je kralj sprejel ministrskega predsednika Filova in imel z njim dolgo posvetovanje. Trdijo, da bo glavna točka pri jutrišnjih razpravah v zbornici izredni proračun za osvojenih pokrajin v Makedoniji in Traciji. Zbornici bo predloženih več važnih finančnih zakonov.

Sovjetske zahteve do Japonske?

Berlin, 8. julija. s. V nemških uradnih krogih izjavljajo, da ni nobenega potrila o spomenici, ki naj bi jo bila sovjetska vlada poslala japonski vladi ter v njej od Japoncev zahtevala, naj takoj povedo svoje stališče do nemško-ruskega spopada.

Nova odkritja nemške vojske o sovjetskih načrtih

Berlin, 8. julija. s. Po zasedbi Kaunasa so nemške čete prišle do senzacionalnega odkritja v poslopij litvanske državne tiskarne. V kletih, kjer so Sovjeti jeseni 1939 uredili prostore za svoj dnevnik, so nemške čete našle pravo in pristno sovjetsko napadalno središče. V veliki blagajni so bili spravljani načrti za pohod sovjetskih polkov, ki so se na skrivaj zbirali v Litvi. Ti polki naj bi bili udarili na vzhodno Prusijo in sicer na Königsberg. V blagajni so našli tudi zemljevide in načrte o vzhodni Prusiji ter telefonske imenike vseh vzhodnih nemških pokrajin. Boljševiški agente so že bili pripravili črni seznam z imeni vseh glavnih osebnosti na vzhodnem ozemlju Nemčije. Te osebnosti bi takoj izročili sovjetski skrivni policiji.

Angleška propaganda o položaju na ruskih bojiščih

Rim, 8. julija. s. Angleška propaganda že 24 ur silovito razglasa optimistična poročila o vojni v Rusiji. Ta poročila so znamenje, da je angleška propagandna služba dobila navodila, naj javno mnenje s takimi poročili pripravi za slabe novice, ki bodo prišle o položaju novih angleških prijateljev. Ko v Londonu govorijo o zadnjih velikih sovjetskih protinapadih, pa spet pravijo, da bo sovjetski vojski pogum upadel, če se ji ne bo posrečilo ustaviti nemških sunkov proti Leningradu, Moskvi in Kijevu, ker bo sovjetska vojska videla, da se je njena odpornost znatno pomajnila. Drugo poročilo angleške radijske propagande pravi, da je sovjetski odpor zagrizen in junaški, da pa ne spreminja bistvenega dejstva, ki je v tem, da se je nemški pohod v Rusijo nadaljeval z brzino 35-40 km na dan in da je drugi teden bil še nageljši kakor prvi.

Vesti 8. julija

Preiskava nemških vojaških oblasti je ugotovila, da so sovjetski vojaki, zlasti zaplotni strelci, uporabljali proti Nemcem dum-dum kroglice. Naboje s takimi kroglicami so dobili v zabojih in v torbica padlih vojakov.

Nemčija in Sovjetska Rusija bosta diplomatsko osebje zamenjali 9. julija.

Angleška letala so v turških obrežnih vodah, blizu luke Adalije, potopila francoski parnik »Saint Didier« (2778 ton). Parnik je skušal peljati ojačenja v Sirijo.

Utrjevalna dela v pristanih in notranjosti Gibraltarja se nadaljujejo z vso naglico. Cesta, ki vodi v Španijo, je bila pretrgana na mnogih krajih. Letališče, je obdano z bodečo žico. Vsak dan zapirajo trgovske hiše, lastniki in osebje pa se morajo izseliti. Večina cest je zaprta za promet, na mnogih krajih pa so napisali »nevarna zona« ali »vojska«.

Švedski listi poročajo, da so bili izdani ukrepi za izpraznitev Moskve in Leningrada, od koder naj bi se civilno prebivalstvo izselilo. Poročila iz istega vira trdijo, da so bila ustavljena javna dela po vsej Rusiji.

Glasilo sovjetske vlade »Pravda« prinaša večerj hud članek zoper begunce in saboteže v gospodarstvu. Sovjetsko ljudstvo se mora otreosti brezbriznosti, zakaj sedaj gre za življenje in smrt. Naj se vendar že zave ogromne važnosti te vojne, v kateri gre za čast in svobodo Sovjetov. Mobilizacija mora potekati hitreje kakor dozdaj. Kdor širi vznemirjenje, pomaga sovražniku naravnost.

Naredbe Visokega Komisarja

Podaljšanje kolektivnih delovnih pogodb

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, glede na uredbo z dne 12. februarja 1937 in ker smatra ureditev za nujno potrebno,

odreja:

Clen 1. Do nadaljnje odredbe ostanejo v veljavi kolektivne delovne pogodbe, sklenjene na podlagi uredbe z dne 12. februarja 1937, tudi če so bile že odpovedane.

Clen 2. Z dnem te naredbe stopijo glede podjetij in strok, za katere so bile sklenjene, znova v veljavo kolektivne pogodbe iz prednjega člena, ki so prenehale veljati po 15. marcu 1941-XIX zaradi poteka določene dobe ali zaradi ugodnejše razmerje nego bi bilo določeno s predpisi iz prednjih členov.

Clen 3. Med podjetnikom in delavcem pogodbeno določene ter na dan te naredbe dejansko veljavne meze ostanejo v sedanji višini še nadalje v veljavi, če določajo za delavca ugodnejše razmerje nego bi bilo določeno s predpisi iz prednjih členov.

Clen 4. Vsak dogovor, ki bi nasprotoval določbam te naredbe, ki stopi v veljavo na dan objave, je ničen.

V Ljubljani, dne 2. julija 1941-XIX.

Visoki komisar

za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Sprememba območja nekaterih občin in okrajev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi kraljeve uredbe z dne 3. maja 1919, št. 291 in

ker smatra za nujno potrebno, da se deli občin, katerih sedeži so po novi meji Ljubljanske pokrajine ostali zunaj pokrajine, priključijo tukajšnjim občinam in okrajem,

odreja:

Clen 1. Začasno se dodeljujejo:

občini St. Jošt (okraj Ljubljana): zaselek Suh Dol kraja Goli vrh iz občine Trata in kraj Planina iz občine Crni vrh, oba iz škofjeloškega okraja;

občini Polhov Gradec (okraj Ljubljana): kraja Setnik (kat. občine Crni vrh) in Setnica, oba iz občine Crni vrh (škofjeloškega okraja);

občini Dobrova pri Ljubljani: kraj Toško čelo iz občine St. Vid nad Ljubljano;

mestni občini Ljubljana: kraji Dolnice, Glinica, Kamna gorica in Podutik iz občine St. Vid nad Ljubljano;

občini Skočjan (okraj Novo mesto): kraj Jerman vrh iz občine Bučica;

občini Sv. Križ pri Kostanjevici (okraj Novo mesto): kat. občina Veliko Mrševno I (kraj Veliko Mrševno) iz občine Cerklje ob Krki;

občini Adlešiči (okraj Črnomelj): kat. občina Marindol (kraj Marindol, Miliči in Paunoviči) iz občine Netretič (okraj Karlovac, Hrvatska).

Clen 2. Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave.

Ljubljana 2. julija 1941-XIX.

Visoki komisar

za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Iz Spodnje Štajerske

S šest metrov visokega skednja na Visokem vrhu pri Sv. Martinu ob Paki je padel devetletni Franc Turinek ter se hujše poškodoval.

Pri Spodnji Sv. Kunigundi so zadnje dni slovesno odprli prvi jezikovni tečaj za nemščino. Tečaj obiskuje 84 ljudi.

Novaren vlomilec pod ključem. Orožniki pri Sv. Trojici so te dni izsledili nevarnega vlomilec Alojza Gečka iz Gornje Radgone, ki ima na vesti več drznih vlovov po Slovenskih gorah.

Kanonik dr. Zupan na zadnji poti

Ljubljana, 8. julija.

V čilosti moških let umrlj kanonik dr. Zupan Alojzij je včeraj ob 16 nastopil svojo zadnjo pot k Sv. Križu, kjer je bil položen k večnem upočitku. Pogreb je bil skromen, a lep, ter je pokazal, da je pokojnik kot blag človek užival mnogo simpatij in je imel v vseh slojih prijatelje. Izpred hiše na Vodnikovem trgu, kjer so bile opravljene prve cerkvene pogrebne molitve, je žalni sprevod z zastavo rokodelskih pomočnikov, katerim je bil pokojnik močno naklonjen, krenil v stolnico. Tu je prevzel škof dr. Gregorij Rožman ob asistenci mnogih kanonikov opravil vse molitve, ki jih drugače duhovniki opravljajo v cerkvi Sv. Križa na pokopališču. Po molitvah je žalni sprevod krenil čez Zmajski most, po Resljevi cesti in naprej na pokopališče. Za krsto so stopali mnogi sorodniki, med njimi njegov brat. Pogreba so se udeležili ugledni meščani, zastopniki raznih oblasti in društev. Med drugimi so bili v sprevodu podžupan dr. Vladimír Ravnihar in ob. svet, dr. Leskovic za mestno občino, rektor univerze dr. Slavič, dr. Lukman za Prosvetno zvezo, pisatelj Fran Finžar, predsednik KTD dr. Odar z generalnim tajnikom G. Koščikom, zastopniki uredništva »Slovenca«, »Slovenskega doma« in drugih katoliških listov, tako glavni urednik »Slovenca« dr. Ahčin, dalje v lepem številu profesorji klasične gimnazije z ravnateljem g. Markom Bajukom na čelu in drugi. V sprevodu je bilo tudi mnogo moških in ženskih katoliških organizacij in društev. Ob grobu so bile v prisotnosti mnogostevilnih pogrebcev opravljene po škofu še zadnje molitve. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

Nastop tria Sassoli-Tassinari-Sabatini

Ljubljana, 8. julija.

Snoči ob pol devetih je bil v veliki filharmonični dvorani pod pokroviteljstvom Visokega Komisarja komorni koncert italijanske trojice Sassoli-Tassinari-Sabatini. Filharmonična dvorana je bila polna občinstva, ki je dobri izvedbi omenjene trojice zadovoljno aplaudiralo. Trio predstavlja za našo publiko zanimivo sestavo: harfa-flavta-viola, odnosno viola d'amore. Na prvi je igral ga. Ada Ruata Sassoli, na flavto g. Arrigo Tassinari, violino v violi d'amore pa g. Renzo Sabatini. Program je obsegal Telemannov Trio in la maggiore (Vivace, Largo, Allegro), Valentina Sonata I. (Adagio, Allegro, Allegretto, Adagio, Giga), Stamitzova Trio in re maggiore (Adagio, Menuetto con variazioni, Allegro moderato), vsa tri dela za flavto, violino in harfo, oziroma Stamitzova Trio za violi d'amore, flavto in harfo. Sledila je Lorenzijevo Partita za violi d'amore in harfo (Minuetto, Andante, Finale), Rotova Sonata za flavto in harfo (Allegro molto moderato, Andante sostenuto, Allegro festoso), dalje Zecchijska Divertimento za flavto in harfo, v zadnji točki pa Lupija Sonata a tre za flavto, violino in harfo. Violo de

amore je igral g. Renzo Sabatini, flavto g. Arrigo Tassinari. Koncert tega tria je bil lep večer komorne glasbe. Posebno se je še odlikoval flavtist g. Tassinari. Njegova oblikovalna sposobnost, dobra igra lepega in čistega tona ter muzikalna kultiviranost daje občutek najmočnejšega oblikovalca med ostalimi. Odlikoval se je v vsem programu, posebej še kot solist v Rotovi Sonati za flavto in harfo ter Zecchijskem Divertimentu. Tudi g. Sabatini je na violi d'amore krasno izvajal Lorenzijevo Partito, zlasti Andante je bil posebno dobro oblikovan. Izvrstna harfistka je ga. Ada Ruata Sassoli. Ta trijska postava je zanimiva, uveljavi se pa boljše v dveh (flavta-harfa), viola d'amore-harfa), kajti v treh ne more priti harfa do prave veljave, ker njeno zvenenje strun nekoliko slabše plastiko skupnostne igre. Pač pa je prišla do prave veljave v Lupijevo Sonati. Ta glasbeni večer je bil prav lep in zanimiv. Občinstvo je bilo zadovoljno. Dobro bi bilo, ako bi občinstvo ne sililo v neumestno ploskanje med posameznimi stavki, kar je naše stalno koncertno občinstvo že davno odpravilo in pozabilo na to. Saj je ravno tako mogoče dati koncertantu priznanje po končanem izvajanju.

Zanimivosti iz sodne kronike

Ljubljana, 8. julija.

Na ljubljanskih sodiščih, tam v justični palači se počasi pričenja doba sodnih počitnic, ki se uradno začnejo s 15. julijem in končajo s 18. avgustom. V tem času nekatere sodne agende, ki niso nujne, počivajo in se rešujejo le najnujnejše civilne in kazenske zadeve. Letos je že sedaj po hodnikih justične palače nastopilo idilično tihožitje.

Navijalci cen in verižniki

Zadeve proti navijalcem cen in verižnikom bodo prav tako med sodnimi počitnicami aktualne in se bodo reševale, ko doslej, po hitrejšem kazenskem postopku. Preteklo soboto in včeraj je bilo v dvorani št. 79 na okrožnem sodišču več razprav proti branjevcem, trgovcem, pekom in drugim, ki so bili obtoženi prestopkov navijanja cen po členu 7 uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Neka branjevka n. pr. je bila ovađena sodišču, ker je neki stranki prodala 2 l ovsa ali ¾ kg ovsa za 10 din, ko je bila maksimalna cena določena na 5 din kg. Izgovarjala se je, da je oves kupila liter po 4,75 din. Neki trgovec je prodal ajdovo moko. Neki stranki jo je prodal pol kg za 7,50 din, ko je bila maksimalna cena po kakovosti od 11 do 13 din. Trgovec se je izgovarjal, da je moko kupil od producenta po 14 din kg. Vse razprave so bile prelozene, da se izvedejo nekateri, od obtožencev predlagani razbremenilni dokazi.

Na okrajnem sodišču je bilo pretekli teden zaznamovanih nekaj novih ovađb proti navijalcem in verižnikom. Po izkazu okrajnega sodišča je bilo pretekli teden 24 tekočih zadev. Izrečenih je bilo vsega 8 oprostilnih sodb. Obsojenih je bilo na večje ali manjše zaporne in denarne kazni 11 oseb. V 6 zadevah teko še polzevedbe. Naposled je postala neka sodba pravomočna in je bila odrejena za obtoženca izvršitev kazni. Po členu 2 uredbe o pobijanju draginje je bilo ovađenih 9, po členu 8 pa celo 14 oseb, najrazličnejših stanov in poslovnih strok.

Zanimivosti iz zemljiške knjige

Zemljiškoknjižni urad je v prvem polletju zaznamoval nad 3500 poslovnih števil. Zadnji čas je bilo uradu predloženih mnogo predlogov za prenos lastninske pravice. V 6 dneh tega meseca je bilo zaznamovanih že 64 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 8.220.300 din. Prodanih je bilo že pred meseci in še pred veliko nočjo mnogo hiš in vil v mestu. Zanimivo je, da se ljudje zelo zanimajo za velike stanovanjske hiše, dalje za vile, neradi pa sami zidajo, ker je sedaj zaradi pomanjkanja glavnega stavbnega gradiva, betona, nastopila delna kriza v stavbinski stroki. Splošno se je svet prodajal v mestu in najbližji okolici od 100 do 500 din kv. meter -d.

K požaru na Barju

Ko se je v soboto popoldne začel gasilski klic barjanskih gasilcev, so mnogi sprva domnevali, da gori v Podpeč, kajti pogled na ogromen požar z Dolenjske ceste je marsikoga glede cenitve razdalja močno varal in so bili ljudje prepričani, da je požar nastal v Podpeč. Velikanska lesena baraka je bila pred leti postavljena na velikih travnikih mestne občine Ljubljanske ne daleč od Ljubljane na koncu ceste na Rakovo jelšo. Kako je požar nastal, še ni točno dognano. Tudi škoda še ni po cenilnih komisijah ugotovljena. Je prav znatna. Velika baraka, v katero je bilo mogoče shraniti do 20 in še več vagonov sena, je bila zavarovana za 80.000 din ali 35.000 lir. Pogorelo je do 7 vagonov sena v vrednosti najmanj 35 tisoč lir, tako da bi znašala celotna škoda nad 70.000 lir.

Nič več novih dovoljenj za trgovino z železnino

Ker so se pokazale znatne težave v zvezi s podeljevanjem novih dovoljenj za trgovino z železnino in ker je spričo sedanjega položaja potrebno ohraniti zadostno nadzorstvo nad takšno robo, je ministarstvo za korporacije — kakor poroča »Agenzia Nazionale« — z namenom, da se ne bi več ponavljale takšne težave in nevarnosti, naročilo vsem prefekturam, naj v bodoče ne izdajajo več nobenih novih dovoljenj za trgovino z železnimi izdelki ter naj istočasno tudi prepovedo prodajo vseh stvari, ki morajo biti na razpolago za vojaške namene in zato natančno popisane. (Piccolo.)

Meja med Ljubljansko pokrajino in Hrvaško — določena

Zagreb, 8. julija. s. Italijansko-hrvaška meja na komisija je določila mejo med Hrvaško in novo Ljubljansko pokrajino. Nova meja odgovarja tisti ki je ločila Hrvaško in Kranjsko leta 1914. Poteka s točke v bližini vasi Osilnica do kraja na Gorjanjih, kjer se stikata hrvaška in nemška meja.

Za ta teden pričakujejo, da bo določena meja tudi med Hrvaško in Črno goro. Meja bo potegnjena tako, da bodo upoštevane narodnostne in zemljepisne značilnosti.

Slovenski dijak žrtev Morave

V Čupriji v Šumadiji, kjer je naseljenih precej Stajercev, po večini Mariborčanov in Celjanov, je utonil v Moravi 13-letni mariborski dijak Slavko Breclj. Ko se je kopal, se je oddaljil družbi ter zaplaval v vrlinec, iz katerega se ni mogel rešiti. Tovariši so hiteli fantu na pomoč, ker pa je Morava v Čupriji zelo deroča, je truplo izginilo in so ga našli 2 km nižje. Pokopali so ga v Čupriji.

S Hrvaškega

Zagreb, 8. julija. s. Z drugo vpriporitvijo opere »Butterfly« je bila snoči končana vrsta izrednih predstav, ki so jih v Zagrebu vpriporili člani Kr. rimske Opere, predstav, ki so vzbudile toliko navdušenja v vsej hrvaški prestolnici, srečni, da je, čeprav le za nekaj dni, imela v gosteh tako slavne zastopnike italijanske umetnosti.

Hrvaški del železniške proge Budimpešta—Zagreb—Reka bodo elektrificirali. Prometne razmere so se po ustanovitvi neodv. hrvaške države tako spremenile, da je postala omenjena proga od vseh najvažnejša. Zato ji je bilo treba posvetiti največjo pozornost. Električne vlake bodo vpeljali z namenom, da se italijansko-madžarski promet v smeri proti Reki čimbolj olajša in poži.

Svojevrsno kazen za tiste, ki se pregreše proti predpisom o zateznitvi, so vpeljali v Zagrebu. Kakor poročajo zagrebški listi, je bilo dozdaj zaradi kršitve teh predpisov ovađenih približno 900 Zagrebčanov. Kaznovani bodo na ta način, da jim bodo za teden dni odrezali električni tok ter jim pobrali tudi števec. Tako bodo vsi ti ostali 7 dni v temi, poleg tega pa bodo še posebej kaznovani. Napovedujejo, da bo policija ta teden izvedla znova racije po mestu, da se prepriča, koliko so prve takšne kazni zalegle.

Ječmen in rž so že začeli žeti v Hrvatskem Zagorju in v Podravini. V Hrvatskem Zagorju je letina srednje dobra, v Podravini pa zelo dobra. Posebno velik bo pridelek pšenice in ječmena. Tudi iz Vinkovcev poročajo, da so kmetje v tamkajšnji okolici že začeli žeti ječmen, čez kak teden pa bodo začeli tudi že s pšenico, ki dobro kaže. Koruzni pridelek pa bo nekoliko slabši, ker je bilo preveč dežja. Lastniki mlatinskih strojev bodo letos delali pod nadzorstvom. Te dni so imeli ti lastniki poseben sestanek, ki sta se ga udeležila tudi zastopnik okrajnega načelnika in okrajni agronom. Na njem so lastniki mlatinskih strojev dobili navodila, ki se jih bodo letos morali držati. Zda tudi že sestavljajo seznam zakupnikov, ki bodo postavljeni pri posameznih strojih.

Nov velik lesen most čez Savo so te dni dogradili v Brodu in ga izročili prometu. Dozdaj je bil na tem mestu pontonski most, pa so ga gado-mestili z novim, ker je bil prejšnji ves promet po Savi onemogočen. Na slovesnost, ko so most odprli, je prišel tudi guverner Srbije, general Bader z nekaterimi drugimi zastopniki nemške vojske, dalje zastopniki hrvaških civilnih oblasti in vojske ter velika množica ljudi iz obeh Brodov, Slavonskega in Bosanskega. Govorniki, ki so pri tej priliki nastopili, so poudarjali priateljske vezi med nemškimi in hrvaškimi narodom, ljudske množice pa so na njihovo vabilo vzklikale Führerju in poglaviniku. Potem so se vsi odlični gostje podali čez most na slavnostno kosilo, velike množice ljudstva pa so se počasi začele razhajati. Most je lesen, 7 m širok in 300 m dolg ter je bil zgrajen v 20 dneh.

Koncert solistov Kraljeve rimske opere bo v četrtek 10. t. m. ob 17 pred nunsko cerkvijo, v primeru slabega vremena pa v veliki uniojski dvorani. Predprodaja vstopnic po 15 in 10 lir ter stojišč bo v sredo od 8—12 in od 14—18 ter v četrtek od 8—12 in od 14—16 v veži Kina Matice. Od 16 dalje pa bo v četrtek blagajna na Kongresnem trgu pri lekarni Bahovec in pred Novo založbo. Občinstvo opozarjamo na sledeče: v prometu so bele in zelene vstopnice. Bele vstopnice veljajo tudi za uniojsko dvorano, zelene vstopnice pa samo za Kongresni trg in v primeru slabega vremena na denar za zelene vstopnice povrnen v Matični knjižarni. Kajti v uniojski dvorani je na razpolago samo 980 sedežev in par sto stojišč, dočim bo na Kongresnem trgu 1420 sedežev, stojišč pa brez omejitve. Občinstvo prosimo, da samo pazi na to, da ne bo zmed. Zelene vstopnice se bodo začele prodajati, ko bodo bele razprodane. Spored priobčimo jutri. Telefonska naročila se ne sprejemajo in vstopnice se ne rezervirajo, zato prosimo čimprej v predprodajo.

Robin se mu je hvaležno zahvalil za pozornost. Komaj je prišel iz tople kopeli, že mu je hišni gospodar javil, da ga čaka uslužbenec iz modne trgovine z oblekami in vsemi ostalimi potrebščinami.

Ko sta se Robin in Oktober preoblekla, ju je hišni gospodar odvedel v krasno opremljeno jedilnico, kjer ju je čakala okusna večerja. Po večerji se je Robin olajšano oddahnil in se s smehljajočim obrazom obrnil k hotelirju, ki jima je stregel namesto natakarja.

»Če bi vas prosil za steklenico dobrega vina, ali bi morda poslali po policijo?»

Na veliko Robinovo začudenje pa mu je hotelir čisto mirno odgovoril:

»Nikakor ne, gospod. Poslal bi le po vino. Kakšno pa želite?»

Robin se je še bolj čudil, ko mu je gospodar naštel celo vrsto najrazličnejših vin, ne da bi le količjak omenil, kako težko se takšno blago dobi.

To je bil prvi izredni dogodek v tej noči. Drug dogodek pa je bil bolj dramatičen. Po večerji sta odšla v salon, da se pogovorita o nadaljnjih načrtih. Poleg salona pa je bila hotelirjeva pisarna in oba prostora je ločila le tanka lesena stena. Parkrat sta že slišala zvočenje telefona in nehotno poslušala razne pogovore, ki pa so bili prav malo zanimivi.

Prodajalec, ki jima je prinesel obleke, je Robinu povedal, da je to mesto oddaljeno dvajset milj od Ogdensburga.

Teza ga pa nisem vprašal. Se nikoli nisem natelet na bolj molčečega prodajalca.

V hipu, ko je hotel vstati, da bi vzel časopis z mize, je zopet zaslišal telefonski zvonček nato pa hotelirjev glas

Naročite naš
najcenejši
popoldnevnik
»Slovenski
dom«!

LIQUORE LIKER
STREGA
TONICO
DIGESTIVO
JE KREPILEN IN
VAM URAVNA PREBAVO

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

»Sedaj pojdeva kar naravnost v najboljši hotel in si tam naročiva vročo kopeli in večerjo.«

Pred seboj sta zagledala človeka, ki je bil prav tako tujec, kakor onadva: kajti čim je zaslišal korake za seboj, je obstal in se okrenil.

»Gospod, kako se neki imenuje ta kraj? Pravkar sem prispel z nekim tovarnim čolnom.«

Bil je Rdečegradec. Robin je potegnil roke iz žepa.

»To je kraj, kjer boš izstopil za vedno, moj dragi prijatelj,« je dejal Robin in ga udaril s pestjo po glavi.

Rdečegradec je telebnil na tla, toda v hipu je bil zopet na nogah in držal samokres v desnici. Preden pa je mogel samokres dvigniti, ga je Robin pograbil za roko in mu jo tako zvil, da je zakrčal od bolečine in izpustil samokres na tla. Oktober ga je z noge brcnila v stran.

Rdečegradec ni bil strahopeten, toda bil je slab boksar. Prav kmalu ga je Robin vrgel na tla.

Nato je Robin poiskal njegov samokres, ga vtaknil v žep in se vrnil k svojemu nasprotniku.

»Ali imaš dovolj, Byrne?« ga je vprašal. »Lahko bi se te še bolj privoščil. Pa naj bo za danes. Zapomni si, da, če se še enkrat srečava, tvoja koža ne bo vredna niti dva centa. Si me razumel?»

Rdečegradec ni odgovoril. Štel je, koliko zob mu je še ostalo.

Dospela sta do glavne ceste in zagledala tيره cestne železnice.

»Začenja vzbujati pozornost, Oktober. Vendar pa ne morem dopustiti, da boš v mokri obleki hodila okrog.«

Mesto je bilo čisto svojevrstno. Ob glavni ulici so stale redke hiše, in še to so večina bili hoteli.

Pihal je mrzel veter, zato je bila cesta prazna. Niti stražnika ni bilo videti nikjer. Le pred kinom je stala manjša gruča ljudi.

»Prvi hotel je najboljši,« je dejal Robin. Tale tukaj mi je zelo všeč.

Bila je to dvonadstropna lesena hiša, pred katero se je razprostiral majhen vrtiček. Odprta vrata, ki so vodila v razsvetljeno vežo, so potrdila njegovo odločitev.

Vstopila sta. Robin je pritisnil na zvonček in čez nekaj trenutkov se je prikazala neka gospa, majhne postave, z velikimi, zlatoobrobjenimi očali. Ko je zagledala pred seboj dve umazani in raztrgani strašili, ji je izginil smehljaj z obraza. Robin je skušal zabrisati slab vtis.

»Peljala sva se v čolnu, ki je bil ves zamazan,« je dejal: »nesreča pa je hotela, da sva oba padla v vodo. Ali bi nama lahko dali sobo?»

»Hm,« ne vem,« je dejala. »Prosim, počakajte nekoliko.«

Okrenila se je in izginila skozi neka vrata. Kmalu se je zopet vrnila v družbi visokega moža z rdečimi lasmi.

Kritično je bil pogledal od glave do nog.

»Hm, ne vem, če vam bo moj hotel všeč. Mogoče bi bilo bolje, če bi šli k mrs. Hodgas. Njen hotel je vso zimo odprt.«

Šmarješke toplice pred novo tujskoprometno sezono

Velik hotel, ki so ga začeli graditi že lani, končno le dograjen ima 40 parketiranih sob

Ze lani se je govorilo, da se bodo tudi Šmarješke toplice pri Novem mestu priključile vrsti večjih zdravilišč. Ze doslej so bile dokaj znane, toda le manjše zdravilno kopališče, ki ni moglo sprejeti veliko gostov na enkrat. Primanjkoval jim je predvsem večji hotel, ki bi bil mogel zadostiti precejšnjemu povpraševanju ter nuditi gostom primerno udobno bivanje.

Ze lanske leto so pričeli v Šmarjeških toplicah z gradnjo velikega hotela, ki naj bi za daljša zadoval tudi za večji dotok bolnikov, zdravja potrebnih ter ostalih gostov, ki bi si želeli oddiha v mirnem okolju Šmarjeških toplic. Vojni dogodki so gradnjo močno zavirali. Šele pred kratkim je bilo mogoče dovršiti gradbeno dela, čeprav naj bi bil hotel po prvotnem načrtu služil svojemu namenu že od letošnje pomladi. Sedaj delajo delavci le še na poslednjih notranjih delih.

Novi hotel v Šmarjeških toplicah ima 40 parketiranih sob s tekočo vodo in električno razsvetljavo. V hotelu bo skupno 52 postelj. Skoro vse sobe imajo svoje balkone, odkoder je krasen razgled. V kratkem bo ta novi hotel opremljen še s pohištvo.

Stare zgradbe v Šmarjeških toplicah bodo seveda še dalje služile svojemu namenu. V njih je 24 postelj, tako da bodo imele Šmarješke toplice v kratkem 76 postelj, kar bo za sedaj zadovalo. Prav pa je, da bodo tako prišli do polne veljave zdravilni vrelci, ki so posebno priporočljivi za zdravljenje nerveze, revmatizma in ženskih bolezni.

Izredno uspela predstava v Operi

Ljubljana, 7. julija.

V soboto je Opera vnovič uprizorila Jakova Gotovca komično opero »Ero z onega sveta«. Ta predstava, ki bo šla skozi vse abonmaje, je izredno dobro uspela in je obištevno dajala naravnost neobičajno toplo priznanje. Heybalovi in gosp. Francu. Gospodična Heybalova je pela in igrala Markovo hči Djulo v dobrem razpoloženju in poslušalce naravnost zadržala. Izredno dobro oblikovanje jo je ob tej priliki res visoko dvignilo k popolnosti operne umetnosti. Vloga Djule spada med njene najboljše pevke in igralske partije. Tu je gđ. Heybalova pokazala vse vrline dobre operne pevke. Zmožnosti, ki jih kaže čim dalje bolj, ji obetajo še večjo vrednost in uspeh v bodočnosti. Tudi g. Franci je v vlogi Mića med najboljšimi svojimi partijami. V igri kar najbolj prepričevalen je poudaril prav dober in učinkovit tip. Istotako je tudi petje lepo oblikovano. Bogatejša kmeta Marka je predstavljal g. Lupaš, v igri zadovoljivo, je tudi pevsko dobro podajal, zlasti proti koncu. Ga. Kogejeva je podajala njegovo ženo Domo. Zal, da je bila prehlajena in se glasovno pač ni mogla uveljavljati. Pač pa ji gre zahvala, da je kljub temu rešila predstavo. Igralsko je bila dobra. Pevsko zelo dober je bil mlinar Sima g. Dolničarja, ki zavzema s svojimi nastopi vedno bolj pomembno mesto v naši Operi. Vsak njegov nastop je zadnje čase pevsko boljši. Kot mlinar sicer v zadnji predstavi ni bil popolnoma dogan v igri, vendarle zadovoljiv. Brez dvoma se bo v nadaljnjem izpopolnil. Pomnoženi zbor je prišel zlasti ob končni sceni do polne veljave in izrednega učinka, kakršnega nismo bili vajeni. Sicer pa je zbor tudi v ostalih prizorih bil dober, zlasti ženski. Za zboljšani zbor gre pač glavna zasluga g. Simonitiju. Zelo dobro je

Med ameriški Slovenci

V Lorainu je pred kratkim izdihnila svojo dušo Mrs. Mary Horvat v 62. letu starosti. Pokojna zapušta dve hčeri, in sicer Mrs. Frances Krupak v Lorainu in eno v starem kraju, ter več vnukov in vnukinj. — V Strabane je pred kratkim umrl rojak Anton Slanovič v starosti 58 let. Doma je bil od mirne poti na Dolenskem in je bival v Ameriki okoli 40 let. Zapušta soprogo in štiri pastirke ter brata. — V Clevelandu je v mestni bolnišnici umrl 3. marca zjutraj rojak Anton Hočvar v starosti 32 let. Tukaj zapušta žalujoče starše, očeta Josipa in mater Marijo roj. Zavodnik ter tri brate. — V Genovi je po dolgi bolezni preminul rojak Jožef Coprič v starosti 59 let. Omenjeni je prejel več let stanoval v Euclidu. Doma je bil iz Vipolj pri Gorici, odkoder je prišel v Ameriko leta 1911. Zapušta soprogo Marijo roj. Bregantini. — V Forest Cityju je pred kratkim umrla rojakinja ga. Marija Jagrič. Doma je bila z Vač pri Litiji in je bivala v Ameriki 90 let. Zapušta moža, tri sinove in eno hčer. — V Clevelandu je umrl tam dobro poznani rojak Jožef Blatnik v starosti 69 let. Doma je bil v Drašeti vasi, fara Smihel pri Žužemberku. Pokojni je bil tudi veteran v špansko-ameriški vojni. Zapušta soprogo Ivano, sina, sestro in več drugim sorodnikov. V starem kraju pa več sorodnikov. — V Calumetu je preminula rojakinja Marija Lakner. Doma je bila v vasi Zagordec, fara Stari trg v Beli Krajinji.

30.000 hrvaških delavcev je bilo do sedaj že poslanih na delo v Nemčijo. Večinoma so doma iz italijanskega dela Dalmacije, iz Like in iz Hrvaškega Zagorja. Prejšnji teden je odšlo 600 delavcev-mehanikov v razna podjetja v Münchnu, Gradcu, Berlinu in Stuttgartu ter 500 rudarjev, ki bodo delali v essenskih rudnikih. Dalje je odpovalo približno 100 služkinj in 1000 delavk v Srednjo Nemčijo. Vsi ti delavci in delavke so stari pod 20 ali pa nad 30 let. Zaslužili bodo od 60—90 pfenigov na uro, delali pa po 8—10 ur na dan. Napovedujejo, da bo odšlo v Nemčijo še nekaj transportov rudarskih, gozdnih in gradbenih delavcev.

Zahtevajte povsod naš list!

Charlie Chan v San Franciscu

»Vem, da je bil znamenit detektiv iz Scotland Yarda in da je bil tork zvečer ubit v pisarni gospoda Kirka.«
»Ali ste ga kdaj videli prej, preden je prišel v San Franciscu?«
»Nikoli!«
»Ali ste kaj slišali o njem že prej?«
»Mislim, da nisem.«
Njeni mirni in jasni odgovori so zmedli Flaneryja. Zamislil se je. V njegovih možganih je bila videti vsa stvar čedalje bolj zapletena.
»Vi ste bili zaposleni v dvigalu v tork zvečer, ali ne?« je vprašal.
»Da.«
»Ali morda veste, iz kakšnega namena vas je sir Frederik iskal, namreč vas, Mary Lantely in Jenny Jerome, odnosno že ne vem, kako se vse piše?«

Dekle je nagrbancilo čelo:
»Iščete me? Čudno. Nimam pojma, zakaj me je sir Frederik mogel iskati.«
»V vsakem primeru poslušajte, kaj vam bom sedaj povedal: Vi ste ena najvažnejših prič v aferi umora sira Frederika in zato mi ne boste ušli.«
Mlada žena se je nasmehnila:
»Verjetno, da ne bom mogla Opazila

sem, da me že nekaj dni stalno spremljajo neki možki.«
»Jaz vam pa pravim, da bodo odslej še bolj budno pazili na vas. Le nikar ne poskusite kljubovati, ker boste takoj aretirani. Ali ste me razumeli?«
»Odlično sem vas razumela.«
»Dobro, sedaj lahko greste na delo! Jaz vas bom pa poklical, kadar mi boste potrebni.«
»Hvala,« je rekla mlada žena in odšla. Flanery se je obrnil k gospe Garland:
»Spoznali ste jo že oni dan zvečer, ali ne?«
»Ne, nisem, zagotavljam vam, da nisem! Privraket sem jo videla danes.«
»Mislim, da je to dovolj,« je rekel Chan. »Gospa Garland, nenavadno sem vam hvaležen. Če se vam mudi...«
»Lahko greste,« je končal njegov stavek Flanery. »Toda odidite z drugim dvigalom in ne s tistim, v katerem je zaposlena vaša prijateljica, in nikar se ne sestajajte z njo prej, preden ne bo vsa ta afera pojasnjena.«
»Obljubljam vam, da bom ubogala vaš nasvet,« je rekla ga. Garland. »Njej, kakor se zdi, ni bilo prav, da sem iz-

dala njeno ime. Upam, da ji s tem nisem povzročila nobenih neprijetnosti.«
»To bomo pa šele videli,« je odgovoril Flanery s svojo običajno ljubeznivostjo.

Kirk je pospremil igralko do vrat. Chan je triumfiral.
»Torej moja zamisel ni bila slaba?«
»In kaj sedaj?« je vprašal Flanery.
»Dekle v dvigalu je sedaj Jenny Jerome, potem spet Mary Lantely in tako dalje, kaj naj pomeni vsa ta komedija?«
»Eno in isto stvar,« je poglasno odgovorila Morrow.
»Nadzornik se dela bolj neumnega, kakor pa je, da bi na ta način iz nas kaj več izvel,« ji je šepnil na uho Chan.

»Kaj pa govorite?« je vprašal nadzornik Flanery.
»Govorim o svojih predelutnjah, ki so se izpolnile,« je odgovoril Kitajec. »Gospodična iz dvigala je Jenny Jerome, potem pa tudi Mary Lantely. Ali hočete, da vam povem, kaj naj to pomeni? Samo eno: ona je tudi Eva Diran.«
»Grom in peklo,« je vzdiknil Flanery. »Ali vidite, kako se stvari počasi razvijajo?« je nadaljeval Chan. »Eva Diran beži iz Indije neke temne noči pred petnajstim leti. Štiri leta kasneje se nahaja

Člani Kr. rimske opere pridejo v Ljubljano ob 15.30

Koncert solistov rimske opere na Kongresnem trgu

Danes popoldne pričakuje Ljubljana prihod članov Kr. rimske Opere, ki je s tolikšnim uspehom prvič gostovala v prestolnici poglavitnoke Hrvatske. Opozoriti pa moramo ljubljansko javnost, ki se bo gotovo polnoštevilno zbrala k sprejemu italijanskih gledaliških umetnikov na kolodvoru, da vlak, s katerim se bodo člani Kr. rimske Opere pripeljali, ne prispe v Ljubljano ob 13.10, kakor je bilo pomotoma objavljeno, pač pa ob 15.10!

Koncert solistov Kraljeve rimske opere bo v četrtek, dne 10. t. m. ob 17 popoldne na Kongresnem trgu pred Nunsko cerkvijo. Predprodaja za ta koncert se bo začela v sredo dne 9. t. m. zjutraj ob 8 v veži filharmoničnega poslopja. Na Kongresnem trgu bodo postavljene tri skupine sedežev. Sedeži v sredini bodo po 15 lir, na desni

in levi strani po 10 lir. Stojišča po 3 lire. V slučaju slabega vremena bo koncert ob isti uri v veliki Unionski dvorani in sicer bo imela velika večina sedežev in stojšč označeni vrstni red sedeža in njegovo številko tako za Kongresni trg kakor tudi za unionsko dvorano. One vstopnice, ki nimajo označbe sedežev tudi za unionsko dvorano, veljajo samo za Kongresni trg in bi se za te sedeže v slučaju slabega vremena kupna cena povrnila. Isto velja za stojišča, ker je v Unionski dvorani samo 976 sedežev in nekaj sto stojšč, na Kongresnem trgu pa bo obih mest več na razpolago, stojšč skoraj neomejeno. Obištevno prosimo, da si kupi sedeže in stojišča že v predprodaji, ki bo v sredo od 8 do 12 in od 14 do 18 ter v četrtek ob istem času v veži Filharmoničnega poslopja. Natančni spored in imena sodelujočih bomo javili jutri, poudarjamo pa, da bo pel tudi slavni Gigli.

Poziv Rdečega Križa

Pozivamo vse, ki so svoje, in sicer vojaške osebe pri poizvedovalnem oddelku RK priglasili in se te niso vrnile, bodisi, da vedo za nje, kje so ujeti, ali pa sploh ne vedo, kje so nahajajo, da nam takoj pisмено javijo njihova imena.

Za te nam je treba pisмено javiti: rodbinsko in krstno ime, kraj in datum rojstva, poklic, pristojnost, vojaško enotico, pri kateri je na zadnje služil, kraj in voj. čin, kraj, kjer se verjetno nahaja v vojnem ujetništvu.

Vodji se akcija za oprostitev vseh ujetnikov, pripadajočih v Ljubljansko pokrajino.

Za vse tiste, ki so svoje že prijavili mestnemu vojaškemu uradu v Ljubljani, ta poziv ne velja.

Prav tako ponovno nujno prosimo, da se javijo osebnost ali pisмено vsi, ki so bili prijavljeni poliz. odd. RK kot pogrešanci, a so se medtem vrnili, ne da bi se na našem oddelku odjavili.

Kaznovani gostilničarji

Policijski oddelk za nadzorstvo nad živili je v preteklih dneh ugotovil, da so naslednji gostilničarji kljub prepovedi stregli svojim gostom z mesom:

1. Stanovnik Frane, gostilna, Breg 18;
2. Bizjak Marija, gostilna, Kongresni trg 2;
3. Derenda Katarina, gost., Borštnikov trg 2;
4. Baznik Marija, gostilna, Novi trg 2;
5. Anžič Marija, gostilna, Sv. Petra nasip;
6. Pretnar Franc, gostilna, Wolfova ulica.

Ekse. Visoki Komisar je omenjenim gostilničarjem, ki so bili poleg tega tudi ovadeni sodnim oblastem, prepovedal za pet dni obratovanje. V teh petih dneh morajo biti njihove gostilne zaprte.

Športni drobiž

Kakor je določila SDZ so že nastopile poletne počitnice za vse klube, ki so na njenem področju. Torej do finalne borbe med Ljubljano in Hermesom, ki bi se imela vršiti to nedeljo, ne bo prišlo. Obe končni tekmi sta preloženi na poznejši čas.

V nedeljo bo v Ljubljani velika kolesarska cestna dirka na znani podtiški progi. Dirke bodo zelo zanimive, ker bodo vozili tudi najboljši slovenski cestni dirkači. Dirko prireja Edinstvo.

Z rekordom Amerikanca Harrisa je bil potolčen rekord Nemca Williama Schröderja, ki mu tega rekorda že šestkrat ni mogel nihče vzeti. Schröderjev rekord je bil: 53,10 m in ga je dosegel na tekmoivanju 28. aprila 1935.

Anderson je sicer dolgoletni; pred tremi tedni pa je tekkel progo 1500 m v času 3:52,2. To je letošnji najboljši čas v Evropi.

Hellström je stockholmski gasilec in je oni dan zmagal na progi 3000 m z 8:21,8 in pri tem pustil za seboj prav tako znanega Lennarta Nilssona, ki je tekkel »samo« 8:23,6. In mnogoobetojega novince Durekfelda, ki je potreboval za isto progo 8:24,2.

Tudi v nizozemskem nogometnem državnem prvenstvu še ni odločitve kdo bo prvak. Vrstni red prvih petih klubov je takšen: Heracle, Almelo, PSV Eindhoven, ADO den Haag, Be. Qu Gron in VSV Velsen.

O znanima finskihima dolgoletnega Mäkiyu in Pekuriyu letos še ni bilo nič kaj slišati. Pri neki lahkoatletski prireditvi pa je bilo nasprotno mnogo slišati o imenih drugih atletov. Na 5000 m so tekli Vierta s časom 14:46,4, Heino 14:36,4, Sarkama 14:44,4 in 39 letni Salminen s časom 14:45,8.

Tudi na Madžarskem je bil dosežen te dni lep meč. Disk je vrgel atlet Kulitzki kar 52,40 m daleč. Če vas zanima, vam naštejemo nekaj atletov, ki so doslej vrgli disk čez 52 m: leta 1941 Harris (USA) 53,26 m, Schröder (Nemčija) 1. 1935 53,10 m, 1936 Carpenter (USA) 53,08 m, 1935 Anderson (Švedska) 53,02 m, 1936 Lampert (Nemčija) 52,81 m, 1939 Fox (USA) 52,55 m, 1941 Kulitzki (Madžarska) 52,40 m in 1936 Duan (USA) 52,25 m. Kakor vidimo, ima USA kar nekaj atletov, ki mečejo disk čez 52 m. Pa tudi sicer imajo USA odlične atlete, ki spadajo med najboljše na svetu

Novi krompir

je mestni preskrbovalni urad v soboto pričel prodajati že po 1.90 L., da so ga gospodinjke kupile 1700 kg. Seveda so cene novemu krompirju zato padle po vsem živilskem trgu in celo na deželi, sedaj pa lahko še povemo, da je mestni preskrbovalni urad našel zveze, da bomo v kratkem v Ljubljani preskrbljeni tudi s poceni zelenjavo in raznimi mezgami. S tem je mestna občina ljubljanska spet ustvarila prav učinkovit regulator cen zelo potrebnim živilom, hkrati je pa ljubljancane obvarovala pred izkoriščanjem in naše kuhinje založila z najpotrebnejšimi živili.

Ljubljana

Koledar

Danes, torek, 8. julija: Elizabeta.
Sreda, 9. julija: Muč Gork.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec, Cesta 29. oktobra 31.

Za strojnega inženirja je bil na tehnični fakulteti zagrebske univerze diplomiran g. Evgen Gogala iz Ljubljane, sin g. ravnatelja trgovske šole. Iskreno čestitamo!

Poročila sta se v cerkvi sv. Petra v Ljubljani sredi ob 7 gđ. Rezi Skoflek, trgovska pomočnica iz Celja, in Keržan Heri, trgovski sodrnik iz Ljubljane. Bog daj srečo!

Material ruševin in drugo, za zasipanje primerno neorgansko gradivo, je zelo potrebno mestni občini, ki mora za napravo razširjene šubičeve ulice precej visoko nasuti zemljišče nekdanjega uršulinskega vrta. Visoki zid na severni strani nunskega vrta že podirajo in bo v kratkem popolnoma podrt, mestna občina bo pa, kakor znano, sedaj šubičovo ulico od Valvasorjevega trga podaljšala prav na Kongresni trg ter jo razširila na 20 m. Ker je pa svet nunskega vrta z večinno zelo nizke in bo treba čestitke visoko nasuti, za kar je v nižjih plasteh uporabljen tudi slabši neorganski material, kakor ruševine zidov, ugazki premoga in podobno, zato mestni tehnični oddelk vabi vse zainteresirane, naj do preklica, najdalje pa do 15. avgusta na novem delu šubičeve ulice odkladajo take vrste neorganskega materiala. Kakovost pripeljanega materiala bodo mestni delavci sproti pregledali in tudi pokazali prostor, kjer naj ga odlože. Neuporabni material bo pa moral vsak voznik spet takoj odpeljati. Za enkrat je dovolj samo po Beethovnovi ulici, in sicer le od 6. do 20. ure.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Torek, 8. julija: Zaprtó.
Sreda, 9. julija: Zaprtó.

OPERA

Začetek ob 20

Torek, 8. julija: Zaprtó. (Generalka.)
Sreda, 9. julija: Traviata. Izven. Gostovanje Kraljeve rimske opere.
Četrtek, 10. julija: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Kraljeve rimske opere. — Obe predstavi razprodani.

V Schubert-Berthéjevi opereti »Pri treh mladencih«, je vzel Berthé za osnovo nekaj Schubertovih pesmi in je zgradil okrog njih zgodbo o brezupni Schubertovi ljubezni do Hane Tschöllove, za katero je komponiral nekaj pesmi in v njih izrazil svoje v besedah neizgovorjeno čustvo.

Opozarjamo na drugo pevsko tekmo, ki bo 13. julija v Operi in za katero je med pevci in obištevstvom nemalo zanimanje. Pester izbor pesmi in arij, ki jih bodo peli tekmovalci iz najrazličnejših stanov, jamči za nenavadno zanimiv večer. Razsodišče za pevce in glasovanje občinstva sta privlačnosti, ki se ji bo pridružil v drugem delu še nastop lanskih izbranih tekmovalcev, ki naj se prijavijo upravi Narodnega gledališča v Ljubljani.

Flanery je razburjen stopical po sobi gori in doli.

»To je vse prelepo, da bi moglo biti resnično. Če pa je ona Eva Diran... potem je ne bom pustil, da se bo neovirano sprehajala. Ze jutri jo bom dal zapreti. Da bi le bil prepričan, da je ona prava.«

»Toda zagotavljam vas, da je,« je uporno zatrdil Chan.

»Razumem. Toda vaša trditve temelji samo na ugibanjih. Identificirali ste jo samo pod onima dvema imenomoma, niste je pa odkrili kot Eva Diran.«

Tedaj je zazvonil telefon. Kirk je dvignil slušalko in jo dal Flaneryju.

»Vas bi radi, nadzornik.«

»Halo, gospod šef! Da... kako? Oh! Res? Tu je? Odlično! Hvala. Kar mirni bodite, bom že jaz poskrbel.«

Flanery je položil slušalko in se obrnil k ostalim. Obraz se mu je bil razvelkel v širok nasmeh.

»Sedaj bomo videli, če ste zadeli,« je rekel Chanu. »Ukazal bom dvema svojima možema, da pazita na to žensko, toda počakal bom do jutri. Da, gospoda, jutri zvečer bom vedel, ali je ta ženska Eva Diran ali ne.«

»Vi govorite v ugankah,« je rekel Chan.

Dalje

Italijanski vojaki napeljujejo v zaledju bojišča telefon.

Kje so ljudje prvi začeli piti kavo

Kozel je opozoril človeka na »sladkosti«, ki jih vsebuje kava

Kakor pravi legenda, je učenjak Hadeli nekoč opazil, da njegov kozel izredno malo spi. Navadno je skoraj vso noč taval sem in tja, pa kljub temu ni bil videti prav nič utrujen. Možno je na vse zadnje ugotovil, da kozel hodi obirat plod nekega drevesa kavovca, ki so se ga vse druge živali ogibale, ker jim prav nič ni dišal. Da bi se prepričal, kakšne »sladkosti« vsebuje ta plod, ga je nekaj nabral, lepo prepražil, stolkel in skuhal. Ko je to čudno piščalo izpil, tudi sam ponoči ni mogel več tako trdno spati kot prej, vendar pa kave ni nehal piti. Bil je namreč svoje vrste mož, ki si je mislil, da je dosti pametnejše, če ponoči pre-mišlja, kakor pa če spi.

Prva kavarna — v Meki

Kot vsake novosti, tako se ljudje tudi uživanja niso mogli kar tako navaditi. Precej časa je minilo od tedaj, ko je omenjeni mož odkril kavo, pa do tedaj, ko so ljudje v večji meri začeli piti to novo pijačo. Prvo kavarno so odprli v muslimanskem svetu v XVI. stoletju in sicer v Meki. Sledile pa so ji kmalu še druge. Toda v teh kavnarjah so se kmalu začeli odigravati prizori, v katerega je morala na vsak način poseči tudi policija, ki je nazadnje kavarne tudi zaprla. Kava pa je bila tedaj med vsemi ljudskimi sloji že tako priljubljena, da so zaradi tega, ker so bile kavarne nenadno zaprte, nastale pravzaprav demonstracije. Če so ljudje kdaj z demonstracijami kaj dosegli, so prav gotovo tokrat Policija je morala umakniti svojo prepoved in dovoliti, da se toliko priljubljene kavarne spet odpro. Romarji, ki so leto za letom v velikih trumah prihajali v Meko, na to slovito muslimansko božjo pot, imajo zaslu-go, da se je uživanje kave razširilo po vsem muslimanskem in nato tudi ostalem svetu. V začetku so tu pa tam oblasti sicer nerade dajale dovoljenja za odprtje kavnar, toda kmalu prišlo tako daleč, da si muslimanskih mest ni bilo mogoče več predstavljati brez kavnar.

V arabskih kavnarjah

seveda ni mogoče dobiti alkoholnih pijač, kajti muslimansko sveto pismo, koran, prepoveduje uživanje takšnih pijač. Zato v muslimanskih kavnarjah lahko dobiš na mizo le čaj, limonado in kavo, pripravljeno na »turški« način. Ker pa so vse te pijače silno osladkane in slabo gase žejo, je za goste povsod pripravljena v velikih posodah navadna mrzla voda.

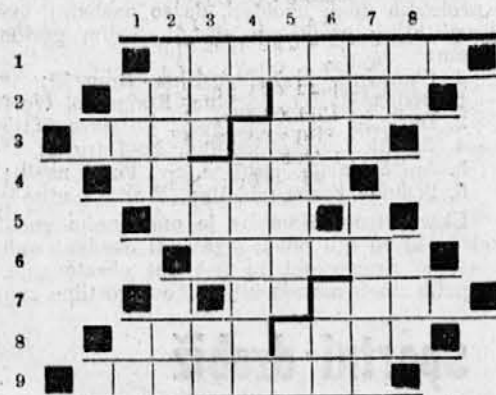
Arabske kavarne so zelo preproste, skoraj bi rekli, revno opremljene. Gostje sede na blazinah ali na lesenih klopih okoli majhnih mizic pod zakajeno lesčero. Glavni okras teh muslimanskih javnih lokaloj je ognjišče s kotli za kavo. Tu pa tam vidiš ponekod akvarij z zlatimi ribicami ali kakšne cvetlice, ki jih je že sam prerok Mohamed zelo cenil.

S čim se gostje tam zabavajo

Kavarniški gostje se zabavajo s kramljanjem o tem in onem, drugi igrajo šah, domino ali karte, ali pa tudi kakšno drugo družabno igro. Navadno za denar ne igrajo, pač pa bolj za čast, kakor pravimo mi, ali pa za kakšno posebno priljubljeno jed, kakršna ni vsak dan

na mizi. Včasih najdeš v kavarni gosta, ki se ne udeležuje iger, pa tudi pogovora ne, pač pa leži čisto sam na blazini, po njegovem licu pa se igra tajinstven smehljaj. To je eden tistih, ki uživajo hašiš, prav tako prepovedano mamilo, kakor je prepovedan na primer opij. Toda uspavanje s hašišem je tako priljubljeno, da marsikoga zapelje, da se začne zastrupljati s tem mamilom. Gosta pa ima pod svojim varstvom kavarnar sam, da ga pri tem prepovedanem poslu ne zaloti policija.

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Pokrajino ob Sredozemskem morju. 2. Mehka snov — ena od obeh rok. 3. Mizarska potrebščina — morska riba. 4. Moško ime. 5. Sorodnik. 6. Požrešen. 7. Torej (franc) — veznik. 8. Del človeškega telesa — vzvišen prostor v dvorani. 9. Vrsta vojaka.

Navpično: 1. Oblika osebnega zaimka — kratka akademsko naslova. 2. Glasbilo — ribniški vzklík. 3. Grška črka — nemški določni člen — osebni zaimek. 4. Označka za kemijsko prvine — pljučna bolezen. 5. Plemenit, slaven (latinski) — predlog. 6. Utežna enota — pojdi. 7. Vrba žalujka — zračni tok. 8. Pritilnica — staro pridevniško naslonilo.

Čudne najdbe v Zevsovem svetišču v Agrigentu

Pokojni prof. Marconi je svoj čas začel z velikopoteznimi raziskovanji v znamenitem Zevsovem svetišču v Agrigentu na Siciliji. Rodila so že precejšnje uspehe, morala pa so biti pozneje prekinjena, ker ni bilo nikogar, da bi jih nadaljeval. Zdaj pa so ta raziskovanja spet v polnem teku. Učenjaki, ki pri tem sodelujejo, so razložili marsikaj, kar je bilo tudi po prejšnjih temeljnih raziskovanjih še vedno zavito v tajnost.

V sprednjem delu tamkajšnje starodavne kleti so odkopali poleg prejšnjih dveh še tri stebre. Nekdanjo mogočno stavbo so odkopali prav do temeljev, ki so jih pa morali delno podpreti z debelim kamenjem, da ne bi razpadli. Kopali so tudi v notranjšini kleti. Tu so našli štiri stebre, poleg tega pa tudi temelje nekega malega štirioglatega »stolpa«, ki je bil med dvema stebroma

Štirje najpomembnejši nemški filmski režiserji

Ljudje, ki ne smejo nikdar izgubiti prisebnosti in ki morajo imeti živce kot jekle

Filmski režiser! Ta beseda pomeni marsikomu nedosegljiv, skoraj v tanci bajnosti zaviti življenjski poklic. In res, na tem položaju je kos svoji nalogi le mož univerzalnega kova. Ne da bi se zmedel, mora v sebi družiti najrazličnejše okolnosti in podatke. Biti mora izredno tenkočuten, poleg tega pa imeti živce kot jeklo; z bojevitostjo mora premagati neštete zapreke in pri tem imeti še toliko potrpljenja, da more s prisrčnostjo in vljudnostjo prisostvovati ure in ure skušnjam. Opazovati mora vsako malenkost, a pri tem ne sme izgubiti izpred oči celotnega načrta. Kot stvaritelj bodočega sveta mora urejevati kaos in nujno je, da gradi prizor z jasno predstavo o tem, kar hoče ustvariti. Umevno je, da so tudi režiserji — umetniki, katerim se razvije celoten prizor šele ob skušnjah in ki jih dosti ne stane popolnoma spremeniti docela naštudiran prizor tik pred snemanjem.

Eden, ki nikoli ne zgubi pregleda v tem kaosu in vedno ve, kaj hoče, je profesor Karel Ritter. Kdor pride k njemu v divji hrušč ateljeja, bo prijazno sprejet in v treh, štirih jednatih stavkih bo poučen, kaj pomeni dotični prizor sam zase in kaj v celotni zgradbi filma. Ritter gleda skušnje s takim doživljajem, kakor da bi mu kaj predvajali v njegovo zasebno zabavo, daje živahno tu in tam svoje pripombe, pokliče za trenutek k sebi glavnega igralca in tako minejo odločilni trenutki, ko se vrti aparat. Ritter se pri svojem ustvarjanju bori za idejo (»Unternehmen Michael«, »Urlaub auf Ehrenwort« in »Pour le mérite«). Nadalje se nam predstavlja kot režiser živahnih, sproščanih, zabavnih filmov: »Capriccio« in »Bal paré« spričujeta njegovo globoko občutje in sunovito ustvarjalno moč celo v območju operne paradije in pustnih burk. V vseh Ritterjevih filmih občudujemo odlično snemanje, slikovito razdelitev prizorov in sence, predvsem pa ritmično sleditev prizorov.

Tudi drugi nemški »filmski profesor« Carl Froelich kaže velike umetnostne darove. Froelich velja kot pionir tako zvane klasične filmske umetnosti; že v začetku tega stoletja je spoznal umetnostne možnosti gibljive svetle podo-be in se je stalno trudil za njih uresničenje. V njegovih filmih se najjasneje vidijo zakonita razmerja te mlade filmske umetnostne vrste.

Največje, najmanjše, najdaljše...

Največji vodni nasip v Evropi je ob gornjem teku reke Saale v Nemčiji. Visok je 65, dolg pa 205 metrov.

Najmanjšje glavno mesto na svetu je La Vieja in šteje komaj 700 prebivalcev. To je prestolnica države Andora v Pirenejih.

Najdaljši odvodni kanal imajo na Kitajskem. Dolg je 1850 km. Najdaljši pomorski prekop pa je Sueški z dolžino 168 km.

Najtanjša nit je tista, ki jo sprede pajek. Je 102 krat tanjša kot človeški las.

Najtrša kovina je zlitina bakra in jekla in se začne topiti šele pri 5500 stopinjah Celzija.

Največ odvetnikov je bilo vsaj do pred kratkim v Bukarešti. Na vsakih 25 ljudi je prišel eden.

Najstarejše vlemesto je bilo mesto Ur, ki je imelo nekako pred 5000 leti nad milijon prebivalcev.

Najstrupenejša kača je afriška »mamba«, ki umori človeka ali žival že s tem, da se ga dotakne s svojim jezikom.

Povprečno največ potresov v Evropi je v Grčiji.

Najhitreje umirajo tisti ljudje, ki imajo kostanjeve oči. Vsaj tako so ugotovili zdravniki na podlagi obširne statistike.

tudi spojen z navzkrižnim zidom. Takšnega malega »stolpa« do sedaj še niso odkrili v nobenem starem gradbenem načrtu. Podoben je nekakemu štirioglatemu vodnjaku, ki je znotraj ometan. Vodnjak je bil poln drobnega rečnega peska, v njem pa so našli živalske kosti in črepinje razbitih posod. Na podlagi tega sklepajo, da je bil to morda kak žrtvenik. Na drugi strani pa bi človek utegnil pomisliti, da je ta »stolpe« — če ga sploh smemo tako imenovati — imel nekoč stopnice, kakor tisti po drugih agrigentskih svetiščih. V tem primeru so držale stopnice na streho in so bile zgrajene najbrž zaradi popravljanja zgradbe. Morda bodo nadaljnja raziskovanja, ki še vedno potekajo, kaj kmalu prinesla v to starodavno zagonetko kaj več luči.

S tem je postal, mogoče ne, da bi se tega zavedal, učitelj mlajše generacije režiserjev. Kako on vodi svoje igralce, kako vpleta in prizore kar dejanje nesečo melodijo — arija Zarah Leander v »Heimats« in Čajkovskega spremljava v »Es war eine rauschende Ballnacht« — moremo smatrati kot vzor. Poleg te delavnosti na polju filmske umetnosti mu kot predsedniku državnega filmskega sveta vzame mnogo časa obsežno organizatorično delo.

V delih Gustava Ucickya spoznamo bolj tih svet. Preden je prišel k režiji, je bil član državnega filmskega sveta; izhaja iz slikarske družine. Zato pač lahko razumemo, da pride njegova ustvarjalna moč do izraza posebno v malobesednih ali nemih prizorih; v tej umetnosti je nedosegljiv. Iz njegovih filmov izhaja neka tiha moč. In prav zato, ker njegovi odločilni prizori ne potrebujejo besed, dosežejo neko pretresljivo neposrednost; k temu mu največ pomaga močan smisel za nežno, globoko, kar ga usposablja za vodilnega režiserja tovrstnega filma.

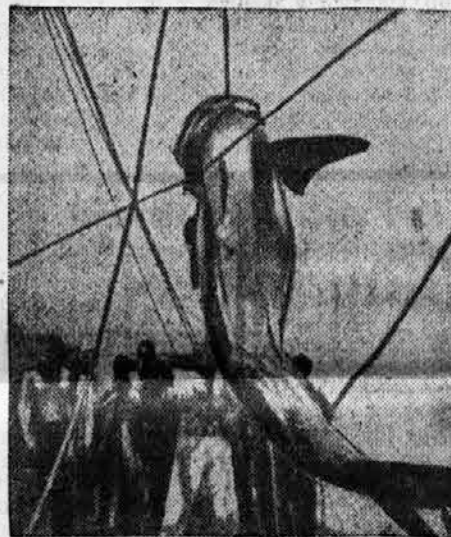
Vsem trem stoji nasproti četrti tip nemških filmskih režiserjev Wolfgang Liebeneiner. Kot igralec je bil ognjevit in prodirajočega temperamenta, kot režiserja pa vodi hladno preudarjena strastnost. Hitra menjava nastopajočih oseb, živahen tempo, so lastnosti njegovega filma. Zato ni čudno, da se izkaže posebno v onih stvaritvah, kjer so na vrsti politični razgovori, parlamentarna prerokanja, diplomatične spletke, kot je to primer pri sedaj nastajajočem filmu »Bismarck«.

Hudi časi tudi za morske pse

Dragoceni so postali zaradi kože in olja

Hudi časi preganjanja so zdaj prišli tudi za morske pse, zverine, ki najrajši gospodarijo po morjih v ročih pasovih. Nihče ne bi mislil, da bo vojna tudi njim začela omejevati življenjski prostor in jih neusmiljeno iztrebljati. Pa se je tudi to zgodilo.

Dozdaj so se v večji meri bavili z lovom morskih psov le nekateri kitajski ribiči, to pa zaradi tega, ker na Kitajskem velja meso teh morskih zverin za izredno delikatno jed, seveda, če je pri-

Vjeti morski pes.

pravljeno po kitajskem okusu. Pred nedavnim pa so napovedali boj morskim psom v velikem številu še ameriški ribiči ob kalifornijski in floridski obali, in nič manj srditega tudi avstralski in novozelandski ribiči.

Zakaj so se vprav zdaj morski psi ljudem tako hudo zamerili? Iz dveh razlogov: Najprej zaradi tega, ker je po vsem svetu zavladalo veliko povpraševanje tudi po ribjih kožah, iz katerih so začeli v veliki meri izdelovati iz ribje kože čevlje po najnovejši modi, pa tudi druge izdelke, pri katerih na ta način lahko prihranijo navadno usnje, ki ga je začelo vedno bolj primanjkovati, ker ga vojska toliko potrebuje. Drugi razlog, baje še dosti tehtnejši, pa je v tem, ker so ameriški kemiki ugotovili, da so jeter morskih psov izredno bogata na vitaminu A. Ameriški zdravniki so zlasti v zadnjem času začeli vedno bolj priporočati svojim klientom uživanje olja iz jeter morskih psov. Tako so lepi, svobodni časi minili tudi za morske pse, ki pa so zato stopili v vrsto človeku najkoristnejših divjih živali.

Marsil Italo Balbo:

Italijanski roji nad svetom

Storni d'Italia sul mondo

Senca bridkosti.

Nova misel se mi je vzbudila. Zelo verjetno je, da v višini ni megle. Spominjam se Gronanove trditve: megle redko kdaj prekoraj tisoč metrov. Toda, kako naj se dvignemo? Krila so še mokra in temperatura v višini 150 metrov je štiri stopinje. V večji višini je gotovo še nižja in dobro mi je znano, da se v ozračju pod tremi stopinjami začne tvoriti led na krilih. Treba je čakati. Radio je neprestano v obratu. Čas se vleče v neskončnost. Zdi se nam, da že cele mesece plovemo skozi to morečo maso.

Sporočim vsem, da ne smejo povečati brzine, da bi ne prišlo do trčenja in tudi, da se ne smejo dvigniti v višino. Megla je tako gosta, da ni mogoče videti koncev kril, toda ozračje je izredno mirno. Polagoma se človek tudi takšnim okoliščinam privadi. Motorji delujejo brezhibno.

Nenadoma pa se dvigne Pezzani in maha po zraku z rdečim listom. Je to radijsko sporočilo enega izmed mojih letalcev. Kaj se je zgodilo? Biseo nam sporoča, da je v višini 500 m sonce!

Nemudoma se dvignemo. Megla postaja vedno redkejša. Že ugledamo prve slabotne sončne žarke; ozračje postaja vedno bolj čisto in končno zagledam sonce v vsej njegovi veličastni krasoti. Pod nami je morje neprodno megle, nad nami pa bleščeča modrina neba. Takoj pošljem radiogram posadkam. Zadnjim letalcem lahko prihranim mučni polet v morje megli, iz katere sem pravkar izšel. Loynge se je s svojo eskadro dvignil v veliki razdalji od mene. Mogoče se bo dvignil še preden zaide v meglo. Odpošljem torej radiogram: »Višina 800 metrov, nebo jasno, spodaj gosta megla. Posamezna letala naj se nemudoma odzovejo pozivu.« In čez nekaj časa: »Želim vedeti, če so vsi

aparati izšli iz megle in če plovejo nad oblaki v višini, katero sem določil.« Drug za drugim mi pošiljajo odgovor.

Naša srca so se napolnila s pravim otroškim veseljem. Čutimo se tako zelo olajšane. Isti občutek nas navdaja, kot če se človek zjutraj zbudi iz težkih in morečih sanj. Kako krasno je modro nebo ozarjeno od sončnih žarkov! Prava opojnost nas prevzema, ko brzimo skozi to modrino. Še nikoli nisem tako užival, občudoval in ljubil jasnega neba, kot v teh trenutkih. Prav nič nas več ne vznemirja neprodno in brezkončno megleno morje pod nami. Vemo, da se moremo zaneesti na svoje motorje. Obala Labradorja pa je brez megle. Pravkar sem sprejel sporočilo, da je zaliv Cartwright brez megle in da se oblaki in megla začnajo šele 80 kilometrov od obale. To poročilo je za nas razveseljivo. Megla nam ne dela nobenih preglavic več.

Ob 13.45 se morje megle konča. Prešli smo že rtič Farewell. Zaman sem se trudil, da bi opazil na obzorju gorovje Grönlandije. Mogoče je visok in svetlikajoč se oblak, katerega sem videl na desni strani, eden izmed veličastnih ledenikov, katere mi je opisal prijatelj Rasmussen, ki se kakor snežnobeli in skoraj prozorni velikani dvigajo proti nebu. Mogoče se je na tem vrhu ustavila čudovita ladja Grönlandca, ki je pozabil čudodelne besede, s katerimi bi jo mogel dvigniti v zrak. Pred očmi imam sliko, ki predstavlja barčico, visečo v zraku, le njen prednji del se je zaril v led. Vse legende severnih narodov vsebujejo nekaj morečega. Je to pač vpliv polarnega podnebja in oceana. Človeški duh je v popolni njihovi oblasti.

Končno zopet zagledamo morje pod seboj, ki pa je pokrito z razburkanimi, penicimi se valovi. Močan zahodni veter ovira naš polet. Če bi se katero letalo pokvarilo, je izgubljeno. Toda božja Previdnost čuva nad nami. Vsi aparati so v najboljšem stanju in vsi motorji delujejo brezhibno.

Ob 16 letamo mimo kraja, kjer se nahaja podmornica Bajilla. Zaman se naadam, da jo bom videl. Velik oblak leži nad morjem in jo zakriva našim očem. Imam neko sporočilo za povelj-

nika, pismo njegove ljubljene hčerke. Toda morje skriva v svojih globinah pogumno italijansko podmornico. Besni valovi butajo ob njeno jekleno ogrado in gosta megla jo obdaja kot neprodna stena. Mogoče naši bratje slišijo brnenje naših motorjev. Čeprav nas loči megla, so srca italijanskih mornarjev in letalcev tesno združena. Že ves mesec se podmornice trudijo za nas in z nami. Prve so dospеле semkaj. Borile so se in se še borijo proti besnim valovom Davisove ožine. Pogumno in vztrajno se borijo italijanski mornarji in dajejo svetu sijajen dokaz vzajemnosti, ki vlada med italijanskimi pomorskimi in zračnimi silami, ko gre za slavo domovine. Ljubezen in ginjenost prevzema naša srca. Skozi neprodno meglo pošljemo pozdrave svojim nevidnim tovarišem.

Ob 16.44 zopet naletimo na meglo, ki pa je sedaj zelo nizka. Sporočim tovarišem: Zopet sem naletel na meglo. Dvignite se v višino 300 metrov. Želim sporočila o I-Longu.

Longo plove počasi na koncu formacije. Moje skrbi so vedno manjše. Ozračje je sedaj čisto in Labrador blizu.

Megla pod nami se je zopet umaknila. Zopet vidimo razburkano morje. Naše misli hitijo še enkrat k mornarjem, našim tovarišem, ki se borijo z besnečimi valovi. Videti moremo le v majhno razdaljo, toda Labrador je že blizu.

Ob 17 pridemo zopet v čisto ozračje. Tudi morje se je nekoliko pomirilo. Ob 17.10 se na obzorju prikaže majhna črna točka. Ali je kakšna ladja? Točka postaja vedno večja. Kmalu razločim obrise ladje. Ali je Biglieri? Ob 17.15 smo nad njo v višini dvesto metrov: mala italijanska ladja je. Na vrh višijo skupine mornarjev, ki zrejo v višavo in nam mahajo v pozdrav. Iz dimnika se vali bel dim, kar znači, da sirena piska neprenehoma. Ta ladja predstavlja domovino. Zavedam se, da mi tovariši sledijo v zmagovalnem poletu, zato me prevzema ginjenost. Tudi Cagna ima vlažne oči.

Zmaga napravi borec slabotnega. V velikem loku obkrožim ladjo: še eno sporočilo: »Dragi poveljnik, živa Italija!«

(Nadaljevanje sledi.)